

Huisvesting van statushouders door gemeenten

Statushouders, ook wel vergunninghouders of verblijfsgerechtigden genoemd, hebben na vergunningverlening recht op huisvesting in reguliere woonruimte. Dat is de start van hun integratie in de Nederlandse samenleving. Vanuit hun woning gaan zij op zoek naar werk en scholing en kunnen zij actief gaan deelnemen aan de maatschappij. Vlotte huisvesting is dus van belang.

Elke gemeente krijgt elk half jaar een taakstelling voor te huisvesten statushouders. Gemeenten moeten op de peildata 1 januari en 1 juli taakstellingen van het afgelopen half jaar hebben gerealiseerd. Om te voorkomen dat een gemeente haar taakstelling niet voor zo'n peildatum heeft gerealiseerd, kan zij met behulp van de acties in deze checklist haar beleid en uitvoering aanscherpen. De acties onderscheiden zich in korte termijn acties en acties die meer tijd vragen, voordat resultaat is bereikt.

Voorop staat dat wanneer gemeenten en corporaties investeren in een-op-een-samenwerking, resultaten snel kunnen worden bereikt. Er is vertrouwen en wederzijds begrip voor nodig. In gemeenten waar corporatie en gemeente elkaar gemakkelijk weten te vinden, zijn de achterstanden vaak veel kleiner dan daar waar dat minder het geval is.

Korte termijn acties

1. De gemeente biedt maandelijks voldoende woningen aan via het COA-aanbodmodel.
(COA verstrekt maandelijks deze gegevens; ze staan actueel op de COA-site).
2. De gemeente meldt alle woningweigeraars (via COA-aanbodmodel én zelfzoekers) onmiddellijk bij COA aan, waarna COA de procedure woningweigerings start. Deze procedure leidt vaak tot alsnog accepteren (spijtoptanten).
3. Om een eventuele bestaande grote achterstand in te lopen zal de gemeente zich maximaal inspannen door met de corporatie af te spreken (c.q. te verordonneren) dat, voor zover nodig, elke vrijkomende, betaalbare (sociale) huurwoning beschikbaar wordt gesteld voor de huisvesting tot de achterstand weg is.
4. De gemeente maakt een huisvestingsverordening (of convenant met corporaties), waarin voor statushouders zodanige urgentie is vastgelegd, dat deze niet achtergesteld zijn ten opzichte van andere urgenten (of zelfs enige voorrang daarop hebben).
5. De gemeente biedt woningen aan die qua locatie en kwaliteit acceptabel zijn voor deze doelgroep (in grotere kern, nabij openbaar vervoer, voorzieningen, scholing, vrijwilligers etc.).

6. De gemeente informeert stelselmatig of de (alleenstaande) statushouder bezig is met gezinshereniging. In geval van een tekort aan reguliere eenpersoonswoonruimte zijn gemeente en corporatie bereid om alleenstaanden tijdelijk met meerdere personen in één woning (c.q. kamergewijs; al dan niet in doorgangshuizen; studentenhuurcontract) te huisvesten met de toezegging van een grotere reguliere woning na overkomst van het gezin (uiteraard met de mogelijkheid om zelf op de woningmarkt andere woonruimte te verwerven). Gemeente vraagt COA-Rijswijk bij de bemiddeling voor doorgangshuizen rekening te houden met herkomst, religie en/of cultuur van de bewoners.
7. De gemeente meldt beschikbare woonruimte, liefst via de vrijwilligers van Vluchtelingenwerk, aan/in de nabijgelegen Azielzoekerscentra (AZC's) voor de daar verblijvende statushouders. Na 10 werkdagen vruchteloze aanbieding meldt de gemeente de woning bij COA-aanbodmodel (model provincie Limburg).
8. De gemeente maakt op de COA-aanbod-site en in de nabije AZC's voldoende en wervend reclame voor zichzelf, waarmee de aantrekkelijkheid van de gemeente voor de statushouders toeneemt.
9. De gemeente regelt de afstemming tussen de relevante gemeentelijke beleidsvelden (wonen, welzijn, leerplicht, inburgering, werk en inkomen). En de afstemming van de gemeentelijke diensten met externe partijen zoals Vluchtelingenwerk en corporaties.
10. De gemeente geeft samen met Vluchtelingenwerk en anderen de belangstellende statushouder een 'warme ontvangst' en voorkomt dat deze teleurgesteld 'van een koude kermis' terugkeert naar het AZC.
3. Gemeente maakt concrete prestatieafspraken met lokaal werkzame corporatie(s):
 - Per halfjaarlijkse taakstellingperiode levert de corporatie aan de gemeente voldoende adequate woonruimte.
 - De corporatie verleent de statushouders voldoende urgentie voor tijdige woningtoewijzing.
 - De corporatie realiseert, met medewerking van de gemeente, voldoende adequate woonruimte. (Zie ook punt 4 tot en met 6 hierna).
4. Gemeente en corporaties realiseren zich dat er vraag is naar specifieke woonruimte. De corporatie maakt woningen geschikt voor alleenstaande statushouders, voor zeer grote gezinnen (één grote woning of twee naast elkaar gelegen woningen) en voor personen met medische indicatie. Dat de groep grotendeels uit alleenstaanden bestaat is al jaren bekend. Deze concurreert met andere groepen alleenstaanden en starters. De huishoudens in Nederland worden steeds kleiner.
5. De corporatie realiseert voldoende, al dan niet tijdelijke, adequate woonruimte via onorthodoxe maatregelen, zoals bijvoorbeeld het plaatsen van prefab woningen of wooncontainers en het ombouwen van leegstaande kantoorgebouwen (Leegstandbeheer). Hierbij kan gebruik gemaakt worden van het SEV-Programma Wonen Urgent.
6. Na gezinshereniging krijgt de statushouder vanwege het nagereisde gezin wederom urgentie bij toewijzing van passende woonruimte.
7. Als de gemeente steekhoudende argumenten heeft dat zij op volkshuisvestelijke of ruimtelijke redenen (tijdelijk) niet (volledig) de taakstelling kan realiseren, kan zij de toezichthouder verzoeken om herverdeling.

Acties met langere doorlooptijd

1. Regionale samenwerking: gemeenten stemmen beleid en uitvoering met elkaar en met corporaties, welzijnsorganisaties en Vluchtelingenwerk af. Gemeenten wijzen een coördinator aan en bundelen eventueel hun capaciteit (bijvoorbeeld 3 x 0,3 fte afzonderlijk of 1 volledige fte voor 3 gemeenten samen). NB: Gedurende de verkenning en voorbereiding van regionale samenwerking biedt de gemeente voldoende woonruimte aan voor het COA-aanbodmodel.
2. Gemeenten maken met het COA afspraken over een (regionaal) contingent. Gelijkmatic aan te leveren, bijvoorbeeld elke 2 maanden. NB: Tot de daadwerkelijke start van het contingent biedt de gemeente voldoende woonruimte aan via het COA-aanbodmodel.

Meer informatie

Naast deze checklist zijn over het onderwerp statushouders onderstaande handreikingen verschenen. U kunt de publicaties downloaden vanaf www.vrominspectie.nl

- Handreiking realisatie taakstelling huisvesting verblijfsge-rechtigden (oktober 2007)
- Handreiking huisvesting alleenstaande statushouders (juli 2009)